

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

II. De iisdem verbis Esaiaë.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

De Verbis Esaiæ Prophetæ, Sermo II. 429

Dominum sedentem super folium excelsum, &c. Sed quid putamus quale est folium istud, fratres? Neque enim Altissimus in manifestis & manufactis inhabitat. Nulla omnino materia corporalis apta tanto folio, tanto habitatori videtur. Vivis est construenda lapidibus fabrica spiritualis, quam vera & æterna vita sua inhabitare dignetur. Quod si minis tanto ædificio sufficit Angelica creatura, prævaricatorum utique minorata præcipitio, suscitetur certe de terra inopem, & folium gloriæ compleat. Et fortassis propterea ipse qui vidit, non modo excelsum folium, sed & elevatum quoque describit, ut proinde & Angelorum stabilis celsitudo, & hominum misericors elevatio designetur. Quæ sequuntur, diligentiorum & ipsa considerationem desiderare videntur; sufficiat hodie vel cœpisse,

Psal. 112. a

S E R M O II.

De Verbis Esaiæ Prophetæ.

P*lena erat* (ait contemplator noster de eo quem super folium viderat) *maiestate eius omnis terra*^a. Adveniat regnum tuum, ut maiestate tua sicut cœlum repletur, repleatur & terra. Ut quidem enim princeps huius mundi tanto ubique furore debacchatur, nisi quia terra data est in manus impij? Sed & hæc est hora eius, & potestas tenebrarum. Erit certe quando qui in cœlo locum non habuerit, & ab ipsa quoque terræ superficie exturbabitur, miser cavernis utique subterraneis recludendus. Hinc quoque Propheta David sanctorum prosperitate præmissa de maligno & Angelis seu membris eius adiecit & ait^b: *Non sic impij, non sic, sed tanquam pulvis quem projicit ventus à facie terræ.* Nulla jam nunc tentandi facultas erit, inquietandi nulla libertas, possibilitas nulla nocendi. Replebitur maiestate eius omnis terra, quando jam voluntatis eius transgressio nulla erit. Magis autem quando creatura ipsa liberabitur à servitute corruptionis huius, propter quam ingemiscit & parturit usque adhuc. Erit enim cœlum novum & terra nova: ut quaqua verteris oculos, in ipsa tibi rerum facie divina videatur quodammodo resplendere maiestas.

a Isai. 6. a

Terra maiestate Domini replenda excludo ab ea Satana.
b Psal. 1. b

Sed & est tibi altera quædam terra propinquior, & super hanc amplior justiorque sollicitudo. Nemo quippe carnem suam odio habuit^c. Consolare ergo eam, ut & ipsa requiescat in spe: audiens nimirum quia replebitur maiestate Domini omnis terra. Quomodo enim nunc carnem nostram, dilectissimi, maiestas divina repleat, cum & magnus ille Paulus primitias tantum spiritus habens ingemiscat miserabiliter factis, & dicat^d: *Scio quia non est in me, hoc est in carne mea, bonum?* Et certe jam non dominabitur peccatum in eius mortali corpore. Nota

c Ephes. 5. f

Terra corporis nostri replenda quoque maiestate Domini.

d Rom. 7. d

H h h 2

tamen

e Ibid. b^r
f Rom. 7. b

g Philip. 2. d

*Carnis casti-
 gatio & mor-
 tificatio spe-
 ctat ad ipsius
 carnis gloriã.*

*Angelos su-
 perbos Cælo
 Deus expulit,
 utique non
 admissurus
 homines.*

*Superbia quã
 aliena & ini-
 miosa cælo.*

i Psal. 112. a

tamen adhuc, & corpus mortale perhiberi ^e, & peccati quoque solum do-
 miniū negari. Erat enim etiam tunc lex peccati in membris eius ^f, quam
 quidem maiestatis plenitudo cum venerit, prorsus excludet. Non solum
 autem, sed & novissima inimica destruetur mors. Replebitur ergo maje-
 state Domini terra nostra, quando prorsus de medio fiet & peccati omnis
 sensus, & debitum mortis. Replebitur, inquam, omnis terra nostra, Do-
 mini maiestate, quando resurrectionis gloria vestietur, induet immorta-
 litatis stolam, configurabitur denique claritati corporis Christi. Salvato-
 rem siquidem expectamus qui reformabit corpus humilitatis nostræ con-
 figuratum corpori claritatis suæ ^g. Quid adhuc murmuras caro misera,
 quid adhuc recalcitras, & adversus spiritum concupiscis? Si te humiliat,
 si castigat, si redigit in servitutem, id profecto in tuo genere non minus tua
 interest quàm ipsius. Quid eis invides, qui de operibus vermium & mu-
 rium pellibus ingloriam planè gloriam mendicare non erubescunt, cultu
 indigno viris interdicto & mulieribus, semetipfos dehonestantes potius
 quàm ornantes? Reformet ipsi, aut magis certe deformet corpora
 sua, te (si fueris corpus humilitatis) reformabit idem artifex qui
 formavit. Illam (si non desipis) præstolare manum, ut quod fecit ipsa
 reficiat.

Jam vero quid in ipsa prophetica visione sequatur attende. *Et ea,*
h *inquit* ^h *quæ sub ipso erant, replebant templum.* Propterea sane dixit, Hu-
 miliare sub potenti manu Dei, ut exaltet te in tempore visitationis. Vide
 ut sub ipso inveniaris, alioquin non esse poteris cum ipso. Quid enim
 putas, indifferenter admittent homines in illud tantæ beatitudinis tem-
 plum, qui ne ipsos quidem Angelos indifferenter reliquit in eo? Aut non
 discernet inter glebas, qui discrevit inter stellas? Examinabit certè argen-
 tum, qui ipsum quoque aurum probavit & reprobavit. Quis ergo
 putas necesse est hominem inveniri, qui repudiati locum Angeli sortiatur?
 Planè immunem ab omni iniquitate, sed ab ea maximè quæ in ipso quo-
 que Angelo, non ad levem offensam, non ad momentaneam iram inven-
 ta est, sed ad odium sempiternum. Semel turbavit superbia regnum illud,
 concussit muros, etiam prostravit ex parte, & parte non modica. Quid er-
 go? Facillene deinceps admittenda videtur? Nunquid non odit civitas
 illa & vehementer huiusmodi pestè abominatur? Certi estote, Fratres, eum
 qui superbis non pepercit Angelis, nec hominibus parciturum. Non est
 contrarius sibi ipsi, non est personarum acceptor, similia sunt iudicia eius.
 Sola ei placet humilitas sive in Angelo, sive in homine: & qui sedet in
 throno, solos eligit subditos, è quibus repleat templum. Scriptum quippe
 est ⁱ: *Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, & humilia respicit
 in cælo*

De Verbis Eſaiæ Prophetæ, Serm. III. 431

in celo & in terra? Vide autem ne forte Michaelis verbum sit, ſuperbo illi dicenti ^k: *Similis ero altissimo: in faciem reſiſtentis.* Michael quippe interpretatus dicitur, *Quis ut Deus?* k Isa. 14. d

Benè ergò Prophetæ cum dixiſſet vidiffe ſe *Dominam ſuper ſolium excelsum & elevatum*, ne fortè aut excelsum intelligeres de eo dictum qui ait ^l: *Ascendam ſuper altitudinem nubium: aut elevatum referres ad eos homines qui in ſuperbiam eriguntur: addit. Et ea quæ ſub ipſo erant, replebant templum: ut manifeſtè intelligas non eam altitudinem commendari quæ extollitur adverſus eum, ſed eos in templo ſive in folio fore, qui ſub eo ſunt, alios quidem excelsos ſtabilitate ſolida, alios ex imo levatos miſeratione divina. Ac ne forte obijcias ditioni ejus univerſa ſubefſe, nec quicquam determinationis habere quod ait, quæ ſub ipſo erant, ut ſolam quæ voluntaria eſt, & ex fervore charitatis procedit, approbaret & commendaret Dei ſubjectionem, addidit & de Seraphim, de quibus & nos loco ſuo dicemus, quod ab eo fuerit datum.* l Ibid.

Et ea, inquit, quæ ſub ipſo erant, replebant templum. Ab initio ſiquidem creaverat Angelos Deus, in quibus beati illius templi plenitudo conſtaret, ſed non in omnibus beneplacitum eſt ei, quia *& in ipſis* (ut ſcriptum eſt ^m) *Angelis ſuis reperit pravitatem.* Fuit quippe in eis qui dice- m Job. 4. d
ret habuit. *Ponam ſedem meam ad Aquilonem* ⁿ: & populum qui ſibi crede- n Isa. 14. d
ret habuit. Miſer ipſe, qui ſine Deo eſſe maluit quàm ſub Deo; mi- Angelorum
& vacuus relictus eſt locus, quem accipiet alter. Nonne Deo ſubjecta superborum
eris anima mea? Alioquin nec tibi locus erit in templo, quia quæ ſub ipſo infelicitas.
erant, replebant templum. Fruſtra pulſabunt fatuæ virgines, in vanum clamabunt ubi impletæ fuerint nuptiæ diſcumbentium, & janua clauſa erit. Infelix anima cui à nuptijs illis contigerit excludi. Infelix de quo clamabitur: Tollatur impius, ne videat gloriam Dei. Ut quid enim lucem hanc temporalem miſer ille videt, qui gloriam illam non merebitur intueri? Utinam nihil unquam vidiffet oculus meus, ſi illa (quod avertat Deus) fruſtrandus eſt viſione. Eant ſuperbi, inſoleſcant magis, extollantur, inſentur, appetant ſemper in cumulo apparere: ut cum venerit æquitatis linea, à plenitudine eiſciantur. Tu verò non ſic, ſed Deo ſubjecta eſto anima mea, ſubjecta ſane ex animo, ſubjecta cum fervore devotionis, quia *Seraphim ſtabant ſuper illud.* Cum quibus ſtemus & nos hodie, fratres, nec dimoveamur à templo iſto, in quo omnes dicunt gloriam, quia gloriam contemplantur Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſæcula, Amen.